

Asia: VN/6550/2024

Lausuntopyyntö Kasvuyrittäjyyden ohjelmasta (sis. Mittelstand)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Onko Kasvuyrittäjyyden ohjelmaluonnoksessa tunnistettu keskeisimmät tavoitteet ja toimenpiteet mittelstand-yritysten tai pienten yritysten kasvun vauhdittamiseksi? Jos ei, niin mitä puuttuu?

- On erittäin positiivista, että Mittelstand-yritysten merkitys Suomen kasvulle on tunnistettu ja niitä pyritään systemaattisesti tukemaan aiempaa vahvemmin. Samoin on myönteistä, että 10-49 työntekijää työllistävien yritysten potentiaali kasvaa ja nousta seuraaville tasoille on tunnistettu ohjelmassa. Ohjelman tavoitteet ovat pääpiirteissään oikeita.
- Toimenpidetasolla ohjelmassa on kuvattu pääsääntöisesti olemassa olevia toimintatapoja ja instrumentteja. Täysin uusia avauksia ei ohjelmassa juuri ole. Vaikka toimenpiteet ovatkin pääasiassa oikeansuuntaisia, jossain määrin kysymysmerkiksi jää ohjelman todellinen kyky vaikuttaa yritysten kasvupolkuun. Esimerkiksi useissa kohdissa viitataan yritysten aktivointiin ja kannustamiseen hyödyntämään eri instrumentteja, mutta aktivointitoimien toteutustapa ja toteuttajat jäävät avoimeksi.
- Kuntien ja erityisesti niiden elinkeino-organisaatioiden (seudulliset elinkeino- ja kehittämissyhtiöt, kuntien elinkeinotoimet) roolia asiakasrajapinnassa ja yritysten kasvun tukena ei ole ohjelmassa käytännössä lainkaan tunnistettu. Varsinkin 10-49 työllistävien yritysten, mutta myös keskisuurten yritysten osalta tämä rooli on kuitenkin aivan ratkaiseva, jos ohjelman toimenpiteet mm. t&k-toiminnan aktivointiin ja kasvua tukevaan verkostoitumiseen halutaan saada vaikuttavasti laajan yrityskentän hyödyksi. Tämä näkökulma tulisi olla erityisen vahvasti esillä kohdassa 7, josta toistaiseksi puuttuvat konkreettiset toimenpiteet.

- Ohjelmassa mainittujen veturien lisäksi olisi syytä nostaa myös laajemmin (alueellisten ja ylialueellisten) yritysverkostojen merkitys pk-yritysten vauhdittamisessa kohti kansainvälistä kasvua. Esimerkkinä tästä on Lahden seudun meriklusteri, jossa yli 100 pk- ja keskisuurta yritystä on päässyt luomaan yhteistyösuhteet telakkateollisuuteen ja kokonaistoimittajiin Suomessa ja Euroopassa, mikä olisi ollut varsinkin pienemmille yrityksille huomattavan vaikeaa ilman klusterin luomaa alustaa.

Tulisiko tavoitteiden/toimenpiteiden sisältöä muuttaa jotenkin?

2b: Veturi- ja haastajaveturiohjelmat on aivan oikein nostettu kasvua tukevien instrumenttien joukkoon. Kriittinen kysymys niiden onnistumiselle on, saadaanko veturin ympärille rakentuva (pk-yritysten) ekosysteemi kasvamaan ja laajentumaan. Olisi syytä tunnistaa alueellisten elinkeino-yhtiöiden merkittävä rooli ekosysteemien kokoamisessa ja kohdentaa kansallista rahoitusta ekosysteemien fasilitointiin.

14: Pk-yritysten johdon ja avainhenkilöiden kasvukyvykkyyttä tukevan osaamisen kehittäminen on tervetullut avaus, jolla voi hyvin toteutettuna olla aitoa vaikuttavuutta ohjelman tavoitteiden kannalta. Vaikka toimenpide onkin syytä pitää avoimena eri toimialojen yrityksille, erityistä huomioita tulisi kiinnittää aloihin, joissa Suomella olisi potentiaalia kasvattaa vientiä, mutta kasvukykyinen pk-sektori on suhteellisen ohut. Esimerkkinä tällaisesta alasta on elintarvikesektori.

16c: Kohdassa on mainittu erikseen C6-kaupungit. Tämä rajausta ei ole millään tavoin perusteltu. Työperäinen maahanmuutto on kriittisen tärkeää myös muissa suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa. Esimerkiksi Lahdessa vieraskielisten osuus on lähes Tampereen tasolla ja selvästi Oulua suurempi. Lisäksi yliopiston voimakas kasvu tulee lähivuosina kasvattamaan kansainvälisten osaajien määrää Lahdessa.

17: Kohdan ydintavoite resurssien kohdentamisesta erityisesti liiketoiminta- ja innovaatioekosysteemeihin sekä kasvuyritysten T&K-hankkeille on perusteltu. Liiketoimintaekosysteemien määrittely ei kuitenkaan tule tapahtua valtionhallinnon toimesta, vaan sen on pohjauduttava todellisiin ja ajantasaisiin kehityspolkuihin sekä aidosta tarpeesta syntyviin verkostoihin ja rakenteisiin.

Onko ohjelmassa tunnistettu keskeiset indikaattorit kasvuyrittäjyyden kehityksen seuraamista varten?

- Indikaattorit ovat oikeansuuntaisia, mutta ne (erityisesti 1-4) korreloivat voimakkaasti. Kaikkia niitä voi varmasti seurata, mutta tulisiko avainmittareiksi nostaa vain esim. 1 ja 2?
- Ohjelman toimenpiteiden vaikutukset eivät läheskään kaikin osin näy lyhyellä aikajänteellä. Puhtaasti kasvuyritysten määrää kuvaavien indikaattorien lisäksi ohjelmassa olisi syytä seurata toimenpiteisiin suoremmin liittyviä indikaattoreita (esim. yritysten ja tutkimuslaitosten yhteistyö, sijoitukset pk- ja midcap-yrityksiin).

Tura Tomi
Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy